Ministerieel besluit tot voorlopige opheffing van de bescherming als monument van Bethaniaklooster: stal in Zoutleeuw

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:
- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.1, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2024 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 2, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2024 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 5, §1, eerste lid, 3°.

Vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.3 tot en met 6.2.5.

De volgende vormvereisten zijn vervuld:
- De opheffing van de bescherming als monument werd onderzocht.
- De bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in een opheffingsdossier.
- Op 28 juli 2026 werd het advies over de opheffing van de bescherming van het onroerend goed gevraagd aan de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed.
- De behandeling van het advies is opgenomen als bijlage 3 bij dit besluit.

Motivering

De stal van het Bethaniaklooster werd beschermd als monument bij ministerieel besluit van 7 juni 1994, omwille van de historische waarde. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 9 september 1994.
Het algemeen belang gevormd door de erfgoedwaarden wordt in het KCML-advies dat integraal deel uitmaakt van het beschermingsbesluit als volgt omschreven:
- De historische waarde:
een vermoedelijk uit de 18de eeuw daterende stalvleugel opgetrokken in baksteen met pannen zadeldak en rondboogdeuren en rechthoekige vensters in een kalkzandstenen omlijsting, als enige materieel relict van het voormalige Bethaniëklooster, één van de belangrijkste kloosters van Zoutleeuw tijdens het Ancien Régime.
Op het ogenblik van bescherming bevond het gebouw zich in een slechte bouwfysische staat, waarbij al minstens één kapspant was ingestort en het metselwerk scheuren en verwering vertoonde.

Restauratieplannen voor het gebouw vonden in 1998 geen doorgang, onder meer door een aanpassing van de premieregelgeving.

In 2008 bleek de stal, volgens een inspectie van Monumentenwacht, volledig ingestort. Slechts beperkte fragmenten waren eventueel recupereerbaar. Overige materialen waren op dat ogenblik al te verweerd, te verrot of gewoon van te slechte kwaliteit om nog gebruikt te kunnen worden.

Een proces-verbaal voor verwaarlozing werd opgesteld in 2012, maar bleef zonder gevolg. Het document vermeldt de ruïneuze toestand van het gebouw, eveneens te zien op foto's uit deze periode. In 2019 werd beslist om geen verdere handhaving op te starten en onderzochte opties tot minnelijke schikking bleven zonder resultaat.

De bescherming als monument van de stal van het Bethaniaklooster in Zoutleeuw wordt volledig opgeheven. Het onherroepelijke verlies van authentieke erfgoedelementen heeft tot gevolg dat de erfgoedwaarden van de stal niet meer te herstellen zijn. Anno 2026 resten op het terrein nog onherkenbare overwoekerde restanten en hopen puin, die door jarenlange opslag op een drassige weide niet meer herbruikbaar zijn. De erfgoedwaarden zijn onherstelbaar aangetast of verloren gegaan.

DE VLAAMSE MINISTER VAN BEGROTING EN FINANCIËN, VLAAMSE RAND, ONROEREND ERFGOED EN DIERENWELZIJN BESLUIT:

Artikel 1. Het ministerieel besluit van 7 juni 1994 houdende bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten voor de stalvleugel van het voormalige Bethaniaklooster in Zoutleeuw, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 9 september 1994, wordt voorlopig geheel opgeheven.

Art. 2. Het beschermde goed stalvleugel van het voormalige Bethaniaklooster, Zoutleeuw, waarvan de bescherming als monument voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op het perceel met de volgende kadastrale gegevens: Zoutleeuw, 1ste afdeling, sectie B, perceelnummer 175f.
In het oorspronkelijke beschermingsbesluit van 7 juni 1994 wordt dit kadastraal omschreven als: Zoutleeuw, 1e Afdeling, Sectie B enig blad, perceelnummer 175e.

Het plan met de aflijning van het beschermde goed waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven en de plaats van de aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek is gevoegd als bijlage 1 bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het onroerend goed waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, wordt als bijlage 2 bij dit besluit gevoegd.

Brussel, 13/10/26

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Signed by:Weyts Ben Louisa G
Signed at:2026-10-13 23:46:18 +02:00
Reason:Ik keur dit document goed

Weyts Ben

Vlaamse overheid

Ben WEYTS